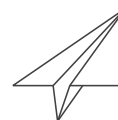

Vejledning i anvendelse af smartphones og tablets som værktøj i klinisk uddannelse

Sæt præg på fremtiden
VIA University College

Notat

Resumé

Notatet omhandler problemstillinger vedrørende anvendelsen af Smartphones/tablets som studieværktøj i klinisk undervisning

Indledning

Smartphones¹ og tablets² funktioner som kamera, videooptager, diktafon, opslagsværk, notetagning og apps-anvendelse mv. er oplagte at bruge som relevante værktøjer som en integreret del af lærings – og vejledningsprocessen og de anvendes i stigende grad som læringsværktøjer i klinisk uddannelse. (1,2,3,4)

I Netuddannelsens projektforbølge har der været og bliver fortsat lavet særaftaler med de afdelinger hvor de netstuderende kommer i klinik, blandt andet for at oplære de kliniske vejledere i de nye teknologiske muligheder.

Der er i Sundhedsfaglig Højskole truffet beslutning om, at tilbudet om et netbaseret forløb skal kunne vælges af kommende studerende på lige fod med den matrikelbaserede uddannelse.

Der er også truffet beslutning at om de pædagogiske og didaktiske landvindinger, der er gjort og gøres i projektet skal have et tilbageløb til den matrikelbaserede uddannelse.

Der er derfor opstået et behov for at udarbejde en generel vejledning med fokus på, hvordan smartphones og tablets kan benyttes som læringsværktøjer i klinikken for alle (sygepleje) studerende

NOTAT

Udarbejdet af:
Raymond Kolbæk
Pædagogisk It-koordinator på
vegne af Projektgruppen for
den Net-baserede
sygeplejerskeuddannelse

E: rako@via.dk
T: 87552225

Dato: 12. december 2014

1/6

¹ En Smartphone er et stykke elektronik, der er karakteriseret ved at samle det, som en almindelig mobiltelefon kan med det en personlig computer kan, så som internetadgang til e-mail og web, musik og film-afspiller, kamera og videokamera, GPS navigationssystem, stemmesøgning til at stille et spørgsmål om noget, samt afvikling af applikationer, kaldet apps. Det gør en smartphone til et meget mere personligt værktøj end en PC, fordi den kan være med hele tiden og i nærheden når man har brug for en eller flere af dens funktioner. (<http://www.pcmag.com/encyclopedia/term/51537/smartphone> & <http://da.wikipedia.org/wiki/Smartphone>)

² En Tablet er et stykke elektronik, der er karakteriseret ved at indeholde en almindelig computer i en touch-screen panel. Tablettyper defineres af sit Operativsystem, så som iPad, Android og Windows.

Apples iPad udgør knapt 25% af de solgte Tablets i Danmark, men Tablets er blevet synonymt med iPads i Danmark. Tablets kan også afvikle apps foruden programmer som også findes på almindelige pc'er. Tablets fås i to versioner, en med Internetadgang og en med både internet og simkort

på alle typer afdelinger som et naturligt element i det, at lære i klinisk praksis.

Dette notat skal læses som et oplæg for anvendelsen af smartphones og tablets i de kliniske perioder. Derfor adresserer dokumentet en række forhold, der skal tages i betragtning i udarbejdelsen af en fælles retningslinje som både Region Midt og Sundhedsfaglig Højskole i VIA kan acceptere.

Vedr. navneforvirring

Hovedparten af de telefoner, der sælges i dag, er af smartphonetypen, og de må ikke forveksles med alm. mobiltelefoner. I daglig tale omfatter udtrykket mobiltelefon også smartphones, men det giver associationer til den gammeldags mobiltelefons telefonopkaldsfunktion. En smartphone kan så meget mere end bruges til at ringe til andre personer med, og det er de funktioner, der er relevante i en læringssammenhæng i klinisk praksis.

Ipads er blevet synonymet med den gruppe af apparater, der har en trykfølsom skærm som inputenhed og som under et kaldes tablets. Dette er misvisende, idet iPads er blot en af flere typer tablets. De to andre typer, som der sælges flere af, er Android-, og windows-baserede tablets. Tablets inddeles efter det styresystem, der er installeret på maskinen, IOS fra Apple, Android fra Google og Windows fra Microsoft.

Brugen af (alm) mobiltelefoner i klinisk undervisning

Almindelige mobiltelefoner vurderes ikke at have relevans som læringsværktøj i klinikken. Her skal de studerende følge de lokale/regionale retningslinjer for brug af mobiltelefon. Teknisk afdeling på Regionshospital Midt har udarbejdet en instruks for anvendelsen af mobiltelefon i strålingssensitive hospitalsmiljøer, såsom intensiv-, anæstesi og operationsafdelinger med angivelser af, i hvilke miljøer man uden risiko kan anvende mobiltelefoner/smartphones telefonfunktion.³ (5,6)

Brugen af smartphones og tablets i klinisk undervisning

Såvel smartphones som tablets (med simkort) kan anvendes som almindelige mobiltelefoner, men den funktion er ikke relevant i en læringsmæssig kontekst i klinikken. Det er derimod mulighederne for at dokumentere, udforske og lære ved hjælp af fotos,

³ Instruksen er en opdatering af en vejledning som Region Midt udarbejdede i 2012(6)

video- og lydoptagelser, opslag i kliniske apps, adgang til note-funktion samt adgang til eportfolio.

Ved at sætte smartphones/tablets i flysikker tilstand slukkes for alle radioer (mobiltelefonfunktionen, simkort, bluetooth, wifi og gps), hvorved instruksen for sikker afstand fra sensitivt udstyr sikres, og de andre funktioner kan anvendes uden risiko for patienter og apparater. Der vil dog heller ikke være adgang til internettet i flysikker tilstand i smartphones og tablets, men det vil heller ikke være relevant for en række af værktøjerne i den konkrete læringssituation. Internetadgang til eksempelvis eportfolio kan skabes efterfølgende, når smartphonen/tabletten er i sikker afstand fra sensitivt udstyr, eksempelvis i personalerum eller kontorer.

Smitterisiko ved anvendelsen af smartphones og tablets i klinisk undervisning

På Hospitalsenhed Midt er der udviklet en procedure, som er godkendt af hygiejnesygeplejerskerne. Hvis brugen af Smartphones/Tablets i en læringssituation er forbundet med smitterisiko skal de pakkes ind i en plasticpose, inden de tages med ind i det område, der er smitteforbundet. Plastposerne kan så efterfølgende kasseres på lige fod med andet affald efter de retningslinjer der måtte være gældende i den pågældende situation.

Gode posetyper er bløde tabletposer med zip-lukning og "Ikea-poser" med zip-luk, idet apparatet kan betjenes gennem posen og der kan både tages billeder og optages video og lyd i rimelig kvalitet.

Risiko for upload af optagelser og noter til sociale medier, så som Facebook mm.

Alle studerende skriver under på en tavshedserklæring ved studiestart, ligesom regler for usømmelig omgang med patient- og andre fortrolige og personlige data gennemgås i undervisningen, så alle studerende er bekendte med disse forhold.

Disse fortrolighedsforhold ændrer brugen af smartphones/tablets ikke på, men det får ofte sundhedsprofessionelle til at skærpe opmærksomheden på risikoen. Derfor er vi nødt til at stole på at studerende ikke lægger info på de sociale medier, ligesom man må stole på, at de overholder deres tavshedspligt i andre sammenhænge.

I de læringsituationer, hvor det vil være relevant at sende optagelser, skal det fremgå af etivitetsbeskrivelsen⁴, hvad der skal sendes og hvorhen det skal sendes, ligesom den kliniske vejleder skal informeres om og give sin accept til, hvor og hvad der sker optagelser af, jævnfør de udarbejdede retningslinjer for anvendelsen af smartphones/tablets i netuddannelsen. (7,8)⁵

Cases for anvendelse af smartphones/tablets i klinisk undervisning⁶

Den studerende optager lydfiler af egne refleksioner over læringsituationer i klinisk praksis og uploade dem til eportfolio, hvorefter den kliniske vejleder kan gennemlytte disse. Dette muliggør og letter asynkron⁷ vejledning og evaluering.

Den studerende optager lydfiler af fælles refleksion med vejleder (med vejleders skriftlige accept) til personligt brug

Den studerende optager lydfiler i forbindelse med vejledning af en patient (med patients og vejleders skriftlige accept) til personligt brug og til brug i refleksionssituationer med vejleder. Dette muliggør og letter asynkron vejledning og evaluering

Den studerende kan optage stillbilleder af apparatur, plancher, oplæbde vejledninger, skabsindretninger, procedurebakker, instrumentbakker og for eksempel fremstilling til procedurer, til personligt brug, til evaluering med vejleder eller som kan anvendes til formidling af et fagligt emne til fx seminar til medstuderende eller i refleksions- og evalueringssituationer med vejleder.

⁴ E-tiviteter er en særlig type læringsopgaver, der anvendes i den Net-baserede sygeplejerskeuddannelse, inspireret af en Gilly Salmons læringsteori for online undervisning. (9, 10)

⁵ Juridiske dokumenter og retningslinjer for dataindsamling i klinikken kan findes her: <http://www.viauc.dk/sygeplejerske/viborg/uddannelsen/uddannelsesdokumenter/Sider/Juridiskeretningslinjer.aspx>

⁶ Hvis der ved lyd- og videoptagelser indgår optagelser af andre personer (patient, pårørende og personale) end den studerende selv skal klinisk vejleder godkende formålet inden optagelserne påbegyndes og der skal indhentes godkendelse af de personer der indgår i optagelserne. Der må ikke være patienthenførbare data på optagelserne og patient/pårørende/personale skal underskrive samtykkeerklæring.

⁷ Der skelnes mellem synkrone og asynkrone aktiviteter i online læringsforløb og kommunikation. Synkrone aktiviteter foregår på samtidig, men ikke nødvendigvis på samme sted. Eksempler er samtaler i samme rum, telefonsamtaler og videomøder mellem forskellige rum. Asynkrone aktiviteter foregår forskudt i tid og rum. Eksempler her er mails, diskussionsfora og kommunikation i ePortfolio.

Den studerende anvender apps på smartphone/tablet inde på sengestuen i forbindelse med kontrol/indstilling af dråbetæller

Den studerende anvender apps på smartphone/tablet i medicinrummet til dosisberegning, enhedskonvertering eller opslag i medicinkataloget.

Vejlederen og den studerende er ikke i vagt på samme tid og derfor aftaler de, at den studerende dokumenterer sin fremstilling til en procedure, indretning af bakke til en småtspisende patient, eller en anden aktivitet ved hjælp af fotos, lyd eller videooptagelser og lægger det i ePortfolio, så vejlederen kan gøre sig bekendt med og kommentere på den studerendes handlinger inden de mødes igen.

Den studerende anvender apps på smartphone/tablet til repetition af procedurer i e-dok, Praktiske Procedurer i Sygepleje(PPS) eller Nursing Reference Center (NRC)

Den studerende optager video af procedurer udført af andre (med de deltagendes skriftlige accept) eller udført af sig den studerende selv til personligt brug eller som et element i opgaveløsning eller til refleksioner, blandt andet på kliniske seminarer.

Afsluttende bemærkninger

Projekt "Netbaseret sygeplejerskeuddannelse" har blandt andet til formål at afdække for-forståelser, udforske muligheder og udfordre normer såvel i teoretisk som klinisk uddannelse.

Fra de hold der allerede har været i klinik, har vi erfaret, at de problemer, der opstår ved at de studerende anvender deres smartphones/tablets på afdelinger, ofte ikke har handlet om teknik og strålingsfare, men om vaner, forestillinger, fordomme og "Her hos os..."-adfærd blandt personalet. Når studerende har anvendt sin smartphone til studiemæssige formål er det flere gange blevet stoppet, fordi det er blevet forvekslet med privat brug af udstyret i arbejdstiden, hvilket har givet anledning til misforståelser, der kunne have været undgået.

Referencer

1. Koehler N, O. Vujovic, C. McMennamin: Healthcare professionals' use of mobile phones and the internet in clinical practice. (2013) Journal of Mobile Technology in Medicine (jMTM)
2. Ventola C. L.: Mobile Devices and Apps for Health Care Professionals: Uses and Benefits (2014) P T. May 2014; 39(5): 356–364.
3. Wittmann-Price R.A., Kennedy L.D., Godwin C.: Use of personal phones by senior nursing students to access health care information during clinical education: staff nurses' and students' perceptions. (2012) J Nurs Educ. 2012 Nov;51(11):642-6.
4. P O'Connor, D Byrne, M Butt, G Offiah, S Lydon, K Mc Inerney, Brian Stewart, M J Kerin: Interns and Their Smartphones: Use for Clinical Practice (2014) Postgrad Med J. 2014;90(1060):75-79.
5. Instruks for maksimalt tilladte sendeeffekter på trådløst radiokommunikationsudstyr (2014) Hospitalsenhed Midt. E-Dok nr. 17.50.065.00000001.001 <http://e-dok.rm.dk/edok/Admin/GUI.nsf/Desktop.html?open&openlink=http://e-dok.rm.dk/edok/enduser/portal.nsf/Main.html?open&unid=XC85A030E341DE793C125740A0052321F&level=HOMITA&dbpath=/edok/editor/HOMITA.nsf/&windowwidth=1100&windowheight=600&windowtitle=S%F8g>
6. Adfærdsanvisninger vedrørende brug af sendebærende udstyr som mobiltelefoner, smartphones, PC'er mv. (2012) Region Midt E-Dok nr. 1.7.9. <http://e-dok.rm.dk/edok/Admin/GUI.nsf/Desktop.html?open&openlink=http://e-dok.rm.dk/edok/enduser/portal.nsf/Main.html?open&unid=X674756DD23A203E0C1257A1C0028F565&level=HOMIAN&dbpath=/edok/editor/RM.nsf/&windowwidth=1100&windowheight=600&windowtitle=S%F8g>
7. Samtykkeerklæring (til patienter) Om Lyd- Foto- og Videooptagelser til brug for NET-Sygeplejerskeuddannelsen i VIA (rev. Juni 2014)
8. Samtykkeerklæring (til personale) Om Lyd- Foto- og Videooptagelser til brug for NET-Sygeplejerskeuddannelsen i VIA (rev. Juni 2014)
9. Salmon, G.: E-tivities: The key to active online learning (2nd ed.). (2013) London and New York: Routledge.
10. Blok, R.: Undervisningen i netværket E-læring, E-struktion og E-tiviteter (2006) Syddansk Universitetsforlag.